

Foto: Associació de Micropobles de Catalunya

>> *Vila medieval de Sant Llorenç de la Muga, a l'Alt Empordà.*

Els micropobles, tossudament vius

El trenta-cinc per cent del territori català pertany a municipis de menys de cinc-cents habitants

Actualment establir-se en un poble respon majoritàriament a una decisió voluntària. Però, més enllà de l'entorn natural, el paisatge i la tranquil·litat, en els municipis de menys de cinc-cents habitants la vida no és tan fàcil com sembla. La normativa i la mentalitat urbanita també contribueixen a fer-ho tot més complicat. La necessitat de fer visible aquesta realitat i de treballar activament per garantir el futur d'aquests municipis, però de fer-ho els mateixos protagonistes, va impulsar els seus alcaldes i altres càrrecs públics a ajuntar-se en l'Associació de Micropobles de Catalunya.

M. CARME FREIXA > Text

El 2018 l'Associació de Micropobles de Catalunya (AMC) celebrarà deu anys. El 29 de març del 2008 es van reunir al Col·legi d'Arquitectes de Catalunya a Barcelona alcaldes, alcaldesses i regidors de nou ajuntaments de municipis de menys de cinc-cents habitants. El periodista Carles Capdevila va presidir la presentació de l'acte, que ja va ser tota una declaració d'intencions: la veu dels municipis més petits, i menys urbans, s'ha de fer sentir a la capital, que

és on es marca l'agenda, i cal tenir al costat els mitjans de comunicació.

L'AMC es va crear per fer visibles els ajuntaments de municipis de menys de cinc-cents habitants a fi de defensar que els seus habitants no han de ser ciutadans de segona. El missatge clau és que es visqui on es visqui s'ha de vetllar per complir la premissa democràtica de la igualtat de drets. Es tractava de completar la representació del municipalisme català (i de l'Associació Catalana de Municipis i de la Federació de Municipis de Catalunya, de les quals la majoria dels micropobles també són socis)

La veu dels pobles més petits s'ha de fer sentir a la capital, que és on es marca l'agenda, i cal tenir al costat els mitjans de comunicació

amb una entitat que no ofereix serveis sinó que vol ser un lobby de la realitat dels micropobles, realitat que té molt poc a veure amb la dels municipis de dos mil habitants i, menys encara, amb la dels de vint mil.

Les dades sorprenen, però val la pena fer-se'n ressò. Més d'un terç del territori català el componen micropobles, encara que demogràficament només l'habitin vuitanta mil persones. També són una tercera part dels nou-cents quaranta-vuit municipis. Per tant, si els pintem en un mapa, la taca corresponent als micropobles, fora de la costa, és evident. Però per donar a aquestes xifres la rellevància que tenen ha calgut que els mateixos implicats, els alcaldes i regidors dels micropobles, volguessin posar remei activament a l'abandonament en què,

llavors i ara, es troben, i al qüestionament a què estan sotmesos.

Els valors de l'AMC

Aquí rau la voluntat dels fundadors, que la suma enforteix. L'AMC és un punt de trobada per compartir problemes i reivindicacions, però també solucions i oportunitats. De seguida s'ha vist que tot i que els diaris o les televisions compren fàcilment les mancances i els problemes, cal construir un missatge positiu i donar a conèixer tots els valors que el món rural, la vida de poble, conserva i exercita per millorar el dia a dia. De fet, només cal mirar com, tot i la davallada de població, que no s'ha pogut frenar, a tots els micropobles hi ha famílies que s'hi han instal·lat de bell nou i gent que no

>> Vallfogona de Ripollès, d'on és alcaldessa M. Carme Freixa, presidenta de l'AMC.

L'AMC no ofereix serveis, sinó que vol ser un lobby de la realitat dels municipis per sota del mig miler d'habitants

n'ha marxat, i uns i altres hi desenvolupen projectes professionals i vitals feliços i fan gala, orgullosament, de viure on han triat, de viure en un micropoble.

L'AMC defensa que els ajuntaments dels micropobles, però també els seus habitants, han de ser tractats com a majors d'edats, perfectament capaços de decidir els recursos que els calen per cobrir les necessitats diàries. No es tracta de tenir noves línies de subvenció promulgades des d'instàncies superiors amb llargs i regulats procediments de lliure concurrència. Cal deixar que siguin els mateixos micropobles els que puguin administrar i invertir els recursos, que les aportacions siguin pactades prèviament i que no siguin finalistes. No té sentit haver de fer cada any la mateixa paperassa per aconseguir poc més de mil euros que cal gastar obligatòriament en actuacions que no sempre són prioritàries o necessàries i sense cap possibilitat de canvi per respondre a imprevistos, per exemple.

La implicació en la definició de les polítiques i dels programes dels subjectes que les han de rebre és fonamental. D'aquí ve que l'AMC exigeixi que els micropobles tinguin veu i vot en les comissions i els depar-

taments i que siguin escoltats pels legisladors. Perquè el nivell de desenaix que avui hi ha entre les normes i les lleis aprovades pels diferents nivells d'administració a l'hora d'aplicar-les en la realitat d'un micropoble és de jutjat de guàrdia i acaben representant un fre per a noves iniciatives i, en el fons, acceleren la pèrdua de població real.

Si bé una característica dels més de tres-cents micropobles de Catalunya és la seva diversitat, una bona colla pateix pel seu futur. És imprescindible que tota la societat prengui consciència que pel bé del país no poden desaparèixer. El que alguns anomenen la *urbanització del món rural*, que és certa com ho és la globalització de la vida quotidiana (qui no fa servir el WattsApp?), no ha de suposar la pèrdua de dignitat i l'atropellament de les formes de vida dels micropobles i del món rural per part dels que viuen a la ciutat.

Tots tenim algun tipus de vinculació amb els micropobles: per ascendència familiar, per amistats o per lleure. Per tant, s'ha de fer prendre consciència que cal respectar les persones que hi viuen i que s'hi guanyen la vida. Les esvelles fan una funció, les vaques pasturen amb els vedells

>> *Els micropobles com Vallfogona del Ripollès, tenen un paper cabdal en la vertebració del territori i el manteniment dels paratges naturals de gran qualitat.*

Foto: Maria Àngels Casademont

Han de rebre un tracte decididament específic i un reconeixement legal propi: l'estatut del micropoble

Foto: Maria Àngels Casademont

dins de tancats, els boscos tenen propietari... Cal un nou pacte social per trobar l'equilibri i això s'aconsegueix amb pedagogia i missatges construïts pels mateixos protagonistes. Per això l'AMC sempre està disposada a col·laborar amb mitjans de comunicació, institucions, empreses, entitats: per explicar tot allò que des de l'òptica urbana no s'entén.

Un actor polític tingut en compte

L'AMC també és imprescindible per poder frenar i revertir la situació de davallada i quasi despoblament que es viu en molts micropobles, i en el món rural en general, i per fer que els micropobles rebin un tracte decididament específic, un vestit a mida. Per això proposa que hi hagi un reconeixement legal propi: l'estatut del micropoble.

Aquí s'hi ha de definir clarament en positiu la singularitat dels municipis amb menys habitants a partir del respecte a la diversitat de les realitats que representen. El principi de subsidiarietat ha de fonamentar

l'atribució de recursos i competències a fi de ser el garant de la igualtat d'oportunitats dels seus habitants. Cal incorporar, amb tots els matisos que avui es donen, el concepte de *ruralitat* com a element indissociable. S'ha de deixar clar el paper actiu dels micropobles en la gestió del territori. L'estatut ha d'establir el paper dels càrrecs públics elegits i l'organització del govern local, així com apuntar nous conceptes per establir els recursos de la hisenda dels micropobles. També cal plantejar decididament formes de compensació dels valors socials i dels serveis que els micropobles aporten a tota la societat. Finalment, l'estatut ha de servir per fixar definitivament formes de participació i representació dels micropobles en totes les instàncies de govern.

M. Carme Freixa és la presidenta de l'Associació de Micropobles de Catalunya i l'alcaldesa de Vallfogona de Ripollès.

>> *Vista aèria de Cistella, a l'Alt Empordà.*

Cal fixar formes de participació i representació dels micromunicipis en totes les instàncies de govern